

Plan för grönstruktur

En kartläggning för utveckling av tätortsnära gröna ytor

Innehåll

Plan för grönstruktur i Kungsörs kommun.....	1
Del 1	4
Inledning.....	4
Syfte	4
Bakgrund.....	4
Begreppet grönstruktur.....	4
Grönstrukturens värden	4
Ekologiskt perspektiv-ekosystemtjänster	5
Hot mot biologisk mångfald.....	5
Klimatet förändras.....	5
Vi människor kan minska hotet från oss själva.....	6
Dämpa påföljderna av klimatförändringarna	6
Socialt och hälsomässigt perspektiv.....	6
Samhällsekonomiskt perspektiv	6
Kulturhistoriskt perspektiv	7
Lagar och mål för grönstrukturen.....	7
Internationellt	7
Nationellt.....	7
Lokalt	9
Del 2	10
Åtgärder för utveckling av grönstrukturen i tätorten	10
Hur kan vi få motståndskraftiga (resilienta) ekosystem i Kungsörs tätort.....	10
Insektspollinerare	10
Överlappande blomningstider	10
Komplettering av växter.....	11
Insektspollinerade växter.....	11
Inhemska växter	11
Nyckelområden	11
Ekologiska spridningskorridorer	11
Stadsodling.....	12
Hur kan grönområdena bli mer attraktiva för besökarna?.....	13
Tillgänglighet och framkomlighet.....	13
Upplevelse.....	13
Aktiviteter.....	13
Information om områdena.....	15
Säkerhet.....	15

Trivsel.....	15
Hur kan Kungsörs kommun få ekonomiska vinster genom grönstrukturen?.....	16
Hur kan kulturella inslag öka i Kungsör?.....	16
Del 3	17
Beskrivning, kartläggning och förslag på utveckling av befintlig grönstruktur i Kungsörs tätort	17
Grönstrukturen har olika kategorier, värden och klasser	19
Olika kategorier av grönstruktur	19
Grönstrukturens olika värden	20
Klassificering	20
Tre olika klasser	20
Större befintliga park- och grönområden i tätorten.....	21
Västra grönområdet (Runna) ca 5,4 ha.....	21
Förslag på utveckling	22
Centrala grönområdet (Pinnparken) ca 3,1 ha.....	24
Förslag på utveckling	25
Södra grönområdet (Centralvallen) ca 20,9 ha.....	27
Förslag på utveckling	28
Östra grönområdet (Skillinge), ca 3,6 ha	31
Utveckling av området	33
Grönstruktur som har potential att utvecklas socialt och ekologiskt	35
Ekologiska spridningskorridorer	51
Centrum (Stora torget, torget utanför Systembolaget och torget utanför COOP).....	60
Del 4	61
Kungsörs blåstruktur	61
Varför behövs vatten i tätorten?	61
Del 5	62
Sammanfattning av enkätundersökningen	62
Sammanfattning över synpunkter från elevrådet	63
Fokusområden vid en handlingsplan.....	64
Fortsatt arbete.....	64
Källor.....	65
Bilagor.....	66

Del 1

Inledning

Grönstrukturen i Kungsörs kommuns tätort består idag av ett flertal anlagda park- och grönområden samt mer orörd natur som mer eller mindre får växa fritt i form av skogsdungar och olika buskage. I park- och grönområdena finns diverse anläggningar för friluftsliv som t.ex. bord- och sittplatser, lekplatser för barn, platsbyggda grillar, fotbollsplaner och fotbollsmål samt planterade träd, buskar och blommor. Kungsörs kommun har också förmånen att ha tillgång till olika naturliga vattenmiljöer längs Runnabäcken, Arbogaån och vid Mälaren med dess öar.

I takt med att tätorten expanderar, bland annat genom villabebyggelse i Skillingeudd och längs Kungsringen, riskerar grönstrukturen att minska kraftigt, både i areal och i antalet växt- och djurarter i ett område. Vägar, anläggningar och byggnader skapar fysiska barriärer som gör det svårare för en art att kunna förflytta- och sprida sig.

Ekosystemtjänster är de funktioner hos ekosystem som upprätthåller eller förbättrar människors välmående och livsvillkor. Ren luft, rent vatten, pollinering och biologisk mångfald är exempel på tjänster som människan är beroende av. För att säkerställa dessa ekosystemtjänster krävs det att vi skyddar och utvecklar grönstrukturen i tätorten. En kartläggning och planering över grönstrukturens utveckling är en hållbar stadsutveckling.

Bevarandet och utvecklandet av grönstrukturen är också ett viktigt led i kommunens klimatanpassning då växtligheten har en utjämnande effekt på vind, vatten och temperatur. En förbättring av grönstrukturens innehåll kan också öka antalet besökare till områdena och få vistelserna att bli längre, vilket i sin tur ger förbättrad folkhälsa i samhället.

Syfte

I denna plan kartläggs och beskrivs den befintliga grönstrukturen i tätorten. Planen innehåller också förslag på åtgärder som kan utveckla grönstrukturen ekologiskt, socialt, samhällsekonomiskt och kulturellt. Grönstrukturplanen kan därmed användas som ett verktyg i planeringen för en hållbar stadsutveckling. Planen tryggar även att det för kommande generationer finns tillgång till värdefulla natur- och rekreationsområden i tätorten.

Grönstrukturplanen har fokus på de tätortsnära gröna ytorna och kompletterar kommunens *friluftspan*. De tätortsnära gröna ytorna som ligger närmast invånarnas bostäder blir ofta de områden som används mest i vardagen och har därmed höga sociala, ekologiska och kulturella värden.

Bakgrund

Begreppet grönstruktur

Med begreppet grönstruktur menas det nätverk av grönområden och vegetation som finns inom och i anslutning till bebyggelse. Grönstruktur omfattar mark, vatten, delar av bebyggelseområden och parker. Områdena binds alltså samman i ett nätverk och bildar en helhet av grönska oavsett storlek, funktion och innehåll.

Grönstrukturens värden

Tätortsnära natur har inte bara värden ur ett ekologiskt perspektiv, utan också ur ett socialt-, samhällsekonomiskt- och kulturellt perspektiv. En utbredd grönstruktur i tätorten är en grundförutsättning för att Kungsör ska kännas trivsamt och attraktivt att bo och vistas i.

Ekologiskt perspektiv-ekosystemtjänster

År 1992 undertecknades konventionen om biologisk mångfald i Rio de Janeiro. Konventionen har lett till att de ekologiska aspekterna fått en större uppmärksamhet och ett större internationellt miljöengagemang har växt fram.

Biologisk mångfald innebär mångfalden av liv och innefattar alla variationer på alla nivåer av biologiska organisationer. Biologisk mångfald ger oss inte bara sköna naturområden att vistas i utan innefattar även våra livsuppehållande värden genom olika ekosystemtjänster.

Atmosfärens sammansättning, reglering av temperatur, rening av vatten, pollinering av växter samt nederbörd är några av ekosystemtjänsterna, och dessa påverkas direkt av biologiska processer som t.ex. fotosyntesen och omsättning av näringsämnen som i sin tur styr kolets, syrets och många andra ämnens kretslopp.

Hot mot biologisk mångfald

Det största hotet mot biologisk mångfald i världen idag är att naturliga livsmiljöer förstörs och populationer delas upp, fragmenteras. Detta har bland annat skett genom snabb befolkningsökning och urbanisering samt människans ökade exploatering, t.ex. bebyggelse. Uppsplittningen av livsmiljöer leder till att risken för inavel inom en art ökar då det genetiska utbytet minskar. Populationens möjlighet för anpassning till nya livsvillkor minskar, och därmed ökar risken för att arten ska dö ut.

Den biologiska mångfalden får ofta ge vika för andra intressen, grönområden anses ofta som reservmark för exploatering. Många av ekosystemtjänsternas värden reflekteras inte i marknadspriser vilket gör att vi sällan beräknar dessa värden när vi fattar beslut. När vi inte ser ekosystemens tjänster riskerar vi att omedvetet påverka dem negativt, vilket vi riskerar att upptäcka för sent då tjänsterna störs eller uteblir. Genom att värdera ekosystemtjänsterna synliggör vi hur människans välbefinnande och välfärd är helt beroende av fungerande natur.

Klimatet förändras

De globala utsläppen av koldioxid ökar atmosfärens växthuseffekt vilket leder till klimatförändringar. Även om utsläppen av växthusgaser begränsas kraftigt kommer effekterna av jordens uppvärmning inte kunna bromsas helt. Växthuseffekten värmer upp jorden så mycket och så snabbt att det påverkar många arters livscyklar och utbredningsområden. Många växt- och djurpopulationer kommer varken hinna förflytta sig eller anpassa sig i tid. I befintlig bebyggelse måste vi hantera grönstruktur på ett strategiskt sätt för att kunna möta ett klimat i förändring.

Vi människor kan minska hotet från oss själva

Resilienta ekosystem

Vid snabba omvärldsförändringar, t.ex. klimatförändringar, har **resiliensen** (motståndskraften) i ett ekosystem stor betydelse. Ett **resilient** ekosystem har många olika arter och många individer av varje art, det vill säga en hög biologisk mångfald. Ett sådant ekosystem blir då något mindre känsligt för påverkan och kan lättare återhämta sig efter de oundvikliga störningar som även sker naturligt i naturen. Habitatet kan även utvecklas efter en eventuell påverkan, men med nya livsvillkor. Resiliens utgör en slags försäkring om en art i ett ekosystem skulle försvinna. Försvinner en art kan en annan art ta över dess roll och/eller fylla nya funktioner om systemet ställs inför ändrade livsmiljöer. En ökad resiliens i kommunens ekosystem kan säkerhetsställa viktiga ekosystemtjänster och det är avgörande för, inte enbart vår egen existens, utan också för att kunna nå miljömålet ”Ett rikt växt- och djurliv”.

Dämpa påföljderna av klimatförändringarna

Vegetationen i grönstrukturen har en stor inverkan på Kungsörs lokala klimat. Träd har en vinddämpande effekt vilket gör stor skillnad i bebyggda områden där byggnader snarare förstärker än dämpar vinden. Träd minskar även mängden partiklar i luften och ger skugga som skyddar under varma dagar. Dessutom höjer växtlighet luftfuktigheten och utjämnar temperaturen. Växtligheten hjälper också till att stabilisera marken (hålla vatten och jord) och minskar därmed erosionsrisken samt tar hand om dagvatten. En väl planerad vegetation i tätorten är en klimatanpassningsåtgärd.

Socialt och hälsomässigt perspektiv

Grönstrukturen fungerar som samhällets allmänna rum och bör därmed vara öppet och tillgängligt för alla invånare och besökare. En väl planerad grönstruktur inbjuder till sociala möten då park- och grönområden och gröna stråk fungerar som mötesplatser där alla har lika villkor, vilket kan hjälpa till att minska klyftor i samhället. Människor, oavsett ålder, inkomst eller etnicitet, söker sig till olika grönstrukturer för aktivitet, lek och rekreation. Det är i gröna områden den första varma vårsolen upplevs och där kvällspromenaden tas med eller utan hund. På så sätt är samhällets grönska en gemensam resurs och ett grundläggande behov för att öka människors livskvalitet och hälsa.

Inte minst är grönstrukturen viktig för folkhälsan. Oavsett individens sociala och ekonomiska villkor är stressnivån hos människan relaterad till den tid man spenderar i naturen. Forskningen visar att vistelse i gröna områden bl.a. motverkar stress. Personer med närhet till grön- och strövområden ägnar oftast mer tid åt fysisk aktivitet än andra.

Barn utvecklas mer om de leker mer i naturen bland träd, buskar och kuperad terräng där de kan röra sig mer och på mer varierade sätt än om de bara leker på traditionella lekplatser.

Bostadsområden nära grönområden ökar människors känsla av trygghet. Forskning visar att människor oftast känner sig mindre rädda för brott när det finns träd och gräs i närheten till bostaden. Aggressiva beteenden minskar med tillgång på natur vilket kan öka grannsämjan, och gatutråd påverkar bilföraren att köra långsammare vilket skapar en säkrare trafikmiljö.

Samhällsekonomiskt perspektiv

Många funktioner och värden med grönstrukturen tar vi människor oftast för givet, men om de upphör märker vi att de har stora ekonomiska värden. T.ex. visar studier på att stora

träd och välskötta planteringar är det som mest påverkar viljan att handla. Gröna omgivningar kan därför öka inkomster inom handeln. Allt fler människor kan tänka sig att betala mer för att kunna bo nära grönområden och/eller vatten, det ger ökade fastighetsvärden. Odling av egen mat i kolonilotter och trädgårdar har stora ekonomiska, ekologiska och hälsomässiga fördelar för den enskilda individen och kan dessutom höja människors livskvalitet. En förbättrad folkhälsa som grönstrukturen bidrar till ger färre sjukskrivningar och det kan sänka sjukvårdskostnader för samhället.

Kulturhistoriskt perspektiv

Influenserna till trädgårds- och parkplanering har sitt ursprung i USA och Europa på 1800-talet. Det dåvarande stora problemet med bostadsbrist och behovet av förändrade levnadsvillkor för människorna gav Sir Ebenezer Howard från Storbritannien idén om The Garden City. ”Trädgårds städer” skulle gynna arbetarklassen, som då levde i överbefolkade och ohälsosamma städer, genom att omringa staden av gröna områden och därmed binda ihop staden med landsbygden.

Genom att bevara naturmiljöer med kulturhistoriska och estetiska värden bevaras och skapas en lokal identitet som bidrar till människans välbefinnande. Kulturhistoriska element, som t.ex. fina gamla ekar och fornminnen, berättar om Kungsörs- och samhällets utveckling och är samtidigt kommunens landmärke. Det är också viktigt att ge utrymme åt nutidens kultur i samhället med musik, konst och teater, gärna i naturmiljöer, för att stärka Kungsörs karaktär.

Lagar och mål för grönstrukturen

Genom en ökad nationell och internationell urbanisering har grönstrukturens betydelse uppmärksammats mer och mer samtidigt som lagar och mål har arbetats fram.

Internationellt

Landskapskonventionen är till för att skapa en gemensam europeisk ram för arbetet med landskap i hela Europa, både landskap i tätorter och på landsbygden. Genom konventionen vill man att landskapets betydelse ska erkännas i lag. Konventionen har arbetats fram inom Europarådet och omfattar de länder som är medlemmar av Europarådet, Sverige förband sig till konventionen 1 maj 2011.

Landskapskonventionen syftar till att förbättra skydd, förvaltning och planering av landskap i Europa samt främjar samarbetet kring landskapsfrågor inom Europa. Konventionen är även tänkt att stärka allmänhetens och lokalsamhällets delaktighet i det arbetet. Medlemsländerna erkänner, genom sitt medlemskap, landskapets betydelse för mångfald av natur- och kulturarv.

Ett exempel på tillämpning av landskapsstrategin på lokal nivå är projektet ”Kulturlandskapet i Kungs- Barkarö- strategi för bevarande och utveckling”. Strategin togs fram för att naturvärdena i Kungs- Barkarö ska finnas kvar även för kommande generationer. Resultatet av det praktiska arbetet kommer så småningom att kunna avläsas i landskapet samt i utvecklingen av det lokala näringslivet.

Nationellt

Utgångspunkten för miljöarbetet i Sverige är de 16 nationella miljö kvalitetsmålen antagna av Riksdagen. Det som ska uppnås är att nationen till nästa generation ska ha löst de stora miljöproblemen, därmed ska alla viktiga åtgärder i Sverige vara genomförda till år 2020 (2050 för klimatmålet). Nuvarande Statsministern slog fast i sin regeringsförklaring i år 2015 att miljömålen ska nås och att biologisk mångfald är ett av tre prioriterade områden.

Det **16: e miljömålet ”Ett rikt djur- och växtliv”** behandlar vikten av tillgång till naturmiljöer och sambandet mellan sådana miljöer och folkhälsan. Det lyder:

"Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd."

Även det **15: e miljömålet ”God bebyggd miljö”** belyser vikten av grönområdets betydelse i samhällsplaneringen. Det lyder:

"Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas."

I Sveriges Plan- och bygglag och i Miljöbalken uppmärksammas grönområden.

Plan- och bygglag andra kapitel 7 §:

Även Plan- och bygglagen ställer krav på att det i anslutning till bebyggelse ska finnas tillgång till parker, grönområden samt platser för lek, motion och annan utevistelse.

Miljöbalken, tredje kapitel 6 §:

Miljöbalken slår i sina allmänna hushållningsregler fast att mark ska användas så att dess värde för natur, kultur och friluftslivet skyddas så långt det är möjligt. Lagen betonar särskilt vikten av att bevara grönområden i tätorten.

Regeringen beslutade i december 2012 om 10 mål för friluftspolitiken som stöd för friluftslivets aktörer. Utgångspunkten med målen är att säkra rik tillgång på natur, individers intresse och ideella organisationers engagemang. De 10 friluftspolitiska målen är:

1. Naturen är tillgänglig för alla

Detta innebär att det ska finnas stora möjligheter att vistas i och njuta av natur- och kulturlandskapet. Områden med god tillgänglighet ska finnas utpekade och vara kända och uppskattade.

2. Engagemang och samverkan står i centrum

Detta innebär att personligt och ideellt engagemang ska öka. Ökad samverkan mellan personer och organisationer bidrar till att fler människor ägnar sig åt friluftsliv.

3. Allemansrätten är grunden för friluftslivet

Detta innebär att allemansrätten är skyddad och att allmänhet, markägare, föreningar och företag har god kunskap om allemansrätten.

4. Naturen är tillgänglig för friluftslivet

Detta innebär att man vid samhällsplanering och markanvändning tar hänsyn till människors behov av friluftsliv.

5. Naturen är tillgänglig nära tätorter

Detta innebär att människor i städer har tillgång till grönområden och områden med höga friluftslivs-, natur- och kulturmiljövärden.

6. Hållbarhet genomsyrar regional tillväxt och landsbygdsutveckling

Detta innebär att friluftsliv och natur- och kulturturism bidrar till att stärka den lokala och regionala attraktiviteten. Det medverkar också till en stark och hållbar utveckling och regional tillväxt.

7. Skyddade områden är en resurs för friluftslivet

Detta innebär att förvaltningen och skötseln av de skyddade områdena, till exempel naturreservat, främjar friluftsliv och rekreation och skapar goda förutsättningar för utevistelse.

8. Skolan bidrar till ett rikt friluftsliv

Detta innebär att förskolor, förskoleklasser, grundskolor och fritidshem bedriver friluftslivsverksamhet och undervisning om en god miljö och hållbar utveckling. Barn och elever ges goda möjligheter att vistas utomhus.

9. Folkhälsan berikas av friluftslivet

Detta innebär att kunskaper om hur friluftsliv främjar hälsan ska nå ut till kommuner, landsting och ideella organisationer.

10. Kunskapen är god om friluftslivet

Detta innebär att det finns etablerad forskning kring friluftsliv. Resultatet från forskningen ger myndigheter, organisationer, kommuner, markägare och företag goda kunskaper och kompetens i frågor om friluftsliv.

Lokalt

I den nya översiktsplanen för Kungsörs kommun som antogs 2014-12-08 har stor hänsyn tagits till den befintliga grönstrukturen då nya bostads- och verksamhetsområden planerats. Vissa intrång i grönytor är dock oundvikliga för expansion av befintliga kommunala skol- och omsorgsverksamheter. Utbyggnaden vid Södergården är i projekteringsfas och mark avsatt för framtida behov finns avsatt vid Västerskolan, Hagaskolan och Malmberga förskola. Viktigt är dock att kompensera borttagna gröna ytor, t.ex. genom att se till att spridningsmöjligheter för växter och djur ändå finns kvar eller skapas.

Del 2

Åtgärder för utveckling av grönstrukturen i tätorten

I Kungsör finns idag ett flertal fina och anlagda park- och grönområden med planterade växter och friluftsanordningar. När dessa grönområden anlades låg det inte i tiden att tänka på hur viktigt det är att ha motståndskraftiga (resilienta) ekosystem i tätorten. När vi nu vet hur viktig den biologiska mångfalden är för att få resilienta ekosystem är det viktigt att förändra och utveckla grönstrukturen så att mångfalden gynnas.

Det ligger också i tiden att värna om friluftslivet, då fler och fler människor blir medvetna om fördelarna med fysisk aktivitet och utomhusvistelse. För att möta upp den efterfrågan hos allmänheten behövs därför fler friluftsanordningar, t.ex. platsbyggda grillplatser, bord och sittplatser som kan bidra till längre vistelse utomhus, samt fler anläggningar för fysisk aktivitet utomhus.

Kommunens marknadsföring skulle kunna stärkas genom att ha fina och välplanerade grönstrukturer vid infarterna till Kungsör. Det skulle signalera om att Kungsör faktiskt är en ekokommun som arbetar för en god naturmiljö, samt att Kungsör en trygg och trivsamt plats att bo och vistas i.

Hur kan vi få motståndskraftiga (resilienta) ekosystem i Kungsörs tätort

Grönstrukturen i tätorten har inventerats och kartlagts. Som grund till hur vi kan få motståndskraftiga ekosystem i tätorten har ett examensarbete undersökt just den frågan, och svaret är att öka den biologiska mångfalden (Bilaga 1).

Den biologiska mångfalden i Kungsörs tätort kan öka högst väsentligt, bl.a. genom att ta tillvara på befintliga park- och grönområden och biotoper och se till att de blir utformade på rätt sätt. Vi behöver även etablera flera gröna stråk, så kallade ekologiska spridningskorridorer, som ökar möjligheten till spridning inom arten och därmed binder ihop grönstrukturen i tätorten. Dessutom bör vi öka mängden död ved i tätorten, då död ved är som ett litet universum av små livsrum för olika arter. Några pinnar, grenar och stockar som vi röjer bort eller hugger ner bör få ligga kvar på marken i områdena och därmed fungera som olika typer av faunadepåer.

Insektspollinerare

Insektspollinerare som t.ex. fjärilar och vildbin (solitärbin och humlor) är nyckelarter och därmed en länk över till många andra arter i ett ekosystem. Genom pollineringen produceras frön och bär som gynnar förekomsten av småfåglar och trastar m.fl. som därmed kan övervintra, och dessa utgör i sin tur föda för rovfåglar och andra rovdjur. Pollinerings tjänsterna gynnar en varierad flora, som också är beroende av insekterna för sin egen spridning, och skapar förutsättningar för ett rikt insektsliv och därmed möjligheter till häckning för insektsätande fåglar. Tjänsterna hjälper alltså till att skapa en hög biologisk mångfald, och genom att säkra insektspollinerarnas livsvillkor kan vi lättare uppnå det politiska miljömålet ”Ett rikt växt- och djurliv”.

Överlappande blomningstider

Överlappande blomningstider på insektspollinerade träd och buskar i grönområdena hjälper till att skapa födotillgångar under en hel säsong utan att pollinerarna behöver förflytta sig till andra områden. Blomningstider för olika växtarter i Sverige kan sträcka sig från februari månad och ända in i oktober. Tätortens grönområden och/eller parker kan

fungera som utmärkta alternativ till naturliga habitat för många arter av vildbin och fjärilar. Av tradition saknar dock dagens parker och grönområden en del egenskaper som ger de områdena potential att erbjuda habitat av hög kvalitet, t.ex. högt gräs och värdväxter som används av t.ex. fjärilslarver.

Komplettering av växter

Insektspollinerade växter

Insektspollinerade växter behöver finnas på närmare avstånd från varandra, i jämförelse med vindpollinerade växter, då pollinerarna behöver konstant födotillgång och boplatstillgång för att kunna etablera sig. Därför behöver vi plantera in fler insektspollinerade växter runtom i hela tätorten så att avståndet mellan växterna (insekternas föda och habitat) minskar.

Inhemska växter

Nyplanteringar av växter i grönområden bör till stor del bestå av inhemska och tåliga växter som passar i vårt klimat, och som har ett lägre skötselbehov mellan årstiderna. Plantering av låga marktäckande växter som breder ut sig i ett fint grönt bälte kan kväva ogräs och därmed gynna de redan inplanterade, friska och högre arterna.

I de områden där det idag får växa högt gräs bör det sås frön av olika ängsväxter. Förhoppningsvis bildas med tiden blomsterängar, som till skillnad från blomrabatter inte kräver lika mycket skötsel, och behovet av gräsklippning minskar. Blomsterängar är idag sällsynt, speciellt i tätorten, men mycket värdefulla för den biologiska mångfalden. Ängsblommor lockar till sig fjärilar och andra pollinerare, och ger föda och habitat åt flera olika djurgrupper. En anlagd blomsteräng ger med tiden en rik och varierande miljö, och en fin blomning under en lång tid på året.

Kompletteringar av växter behöver inte vara så arrangerat, på vissa ställen skulle det passa med att komplettera med några inhemska blommor runt ett redan befintligt träd.

Nyckelområden

Denna plan utgår från fyra större grönområden som finns i Kungsörs tätort. Dessa områden har inventerats i ett examensarbete (Bilaga 1) och innehåller mer detaljerad information om vilka arter som finns i områdena idag, samt förslag på vilka växter som bör kompletteras i vilka månader för att få överlappande blomningstider.

Ekologiska spridningskorridorer

Ekologiska spridningskorridorer kan binda ihop olika grönområden med varandra till större gröna nätverk, och därmed skapa en ekologisk infrastruktur som minskar risken för att populationer och individer inom en art isoleras från varandra. Dessa gröna nätverk kan komma att se olika ut beroende på vilken art som ska spridas och vilka barriärer arten ställs inför. Det går också att minska barriärerna i tätorten genom att se till att rätt typ av bebyggelse byggs på rätt plats. T.ex. kan villabebyggelse och kolonilottsområden, som ofta innefattar trädgårdsodling, hjälpa till att gynna den biologiska mångfalden.

Ett exempel på ekologiska spridningskorridorer är att platsbygga större blomlådor mellan olika park- och grönområden. I blomlådorna bör det planteras insektspollinerade inhemska växter, och växter som blommar under olika tider på en säsong. Blomlådorna bör vara utspridda i hela tätorten, mellan alla större park- och grönområden, och innehålla samma arter som finns i grönområdena. Istället för blomlådor skulle man också kunna arrangera en slags

blomrabatt direkt på marken med inhemska växter som inte kräver mycket skötsel.

Stadsodling

Stadsodling är ett begrepp som kommer att bli alltmer aktuellt i framtiden. Företaget "Odling i stan" från Malmö organiserar och koordinerar ekologisk odling i statsmiljö. Företaget är

pionjärer inom stadsodling, då de på ett långsiktigt och hållbart sätt spridit och utvecklat stadsodling tillsammans med boende, föreningar, fastighetsägare och kommunala verksamheter i bostadsområdet Rosengård. Odling behöver inte längre vara begränsat till kolonilottsområden, utan kan också existera där människor faktiskt bor, även om man bor i en lägenhet i staden. Företaget håller också på att utveckla

odling av ätbara växtväggar samt bioodling på Malmös hustak.

Fördelarna som stadsodling bidrar till är inte enbart billiga och matnyttiga grönsaker. Det kan också stimulera människor till att lära sig mer om vilka förutsättningarna är för allt levande och växande, t.ex. vatten, omsorg och klimat, det som vi nog allt för ofta tar för givet. Det som "Odling i stan" visats sig ha bidragit till är också en ökad gemenskap i bostadsområdet.

Ett förslag är att "Kungsörare" får testa på stadsodling genom ett pilotprojekt tillsammans med representanter från kommunen, en förskola, ett äldreboende, kommunens fastighetsbolag m.fl. En passande plats för stadsodling skulle kunna vara mellan flervåningshusen i Västergårdarna eller i Runna. Förhoppningsvis skapas ett intresse för stadsodling bland de som är med i projektet, och förhoppningsvis sprider sig intresset till andra invånare efter ett lyckat och uppvisat projekt.

Hur kan grönområdena bli mer attraktiva för besökarna?

För att ta reda på hur kommuninvånarna i Kungsör själva vill att deras grönområden ska se ut och vad som ska finnas i områdena har en enkätundersökning tagits fram (Bilaga 3). Enkäten har lagts upp på kommunens hemsida där också information om projektet med att ta fram en grönstrukturplan funnits att läsa (från 18 augusti till 17 oktober år 2014). Information om projektet har också getts under Höstmässan den 27 september 2014 där kommuninvånarna fick tillfälle att fylla i enkäten. Enkätsvaren har sammanställts i denna plan, och synpunkterna har bearbetats in i texten.

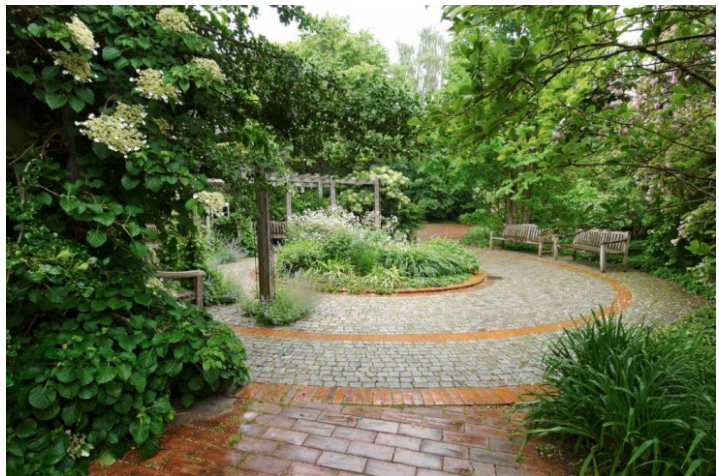
Denna grönstrukturplan kommer också att skickas ut på remiss, både intern och extern, och eventuella synpunkter som kommit in under den perioden kommer också att arbetas in i planen.

Tillgänglighet och framkomlighet

Det är viktigt att grönområdena är så användarvänliga som möjligt och uppmuntrar till många och gärna långa rekreationsbesök. Tillgängligheten till, och framkomligheten i, bostadsnära naturområden måste vara hög så att alla grupper i samhället kan ta del av de, t.ex. äldre, rörelsehindrade, barn etc. Cykel- och gångvägar till- och inom områdena måste vara i gott skick och fungera väl för rullstolar/rullatorer och barnvagnar. I vissa större områden bör det även finnas ledstråk och kontrastmarkeringar för att underlätta för personer med nedsatt syn.

Upplevelse

Gröna rum är en plantering av buskar, blommor och träd i olika formationer som ramar in ett område och gör det till en liten grön oas. Gröna rum kan ge skugga, avskildhet och göra ett större grönområde ser ombonat ut. I gröna rum kan det också byggas in grillplatser, bord och sittplatser. Det bör vara god tillgänglighet till de gröna rummen så att alla kan ta sig fram och kunna vistas där, med eller utan rullstol, rollator och barnvagn.

Generellt behöver kommunens grönstruktur fyllas på med fler bord och sittplatser, och friluftsanordningar som t.ex. platsbyggda grillplatser. Det skulle bidra till att besökare stannar kvar längre i områdena, då de har någonting att göra och någonstans att sitta. Finns det ingenstans att sitta riskeras att området endast används som genomfart på väg till något annat.

Grönstrukturen bör även ha fler inslag av ätliga- och väldoftande växter som aktiverar människors sinnen och kan bidra till större välbefinnande. Exempel på sådana växter kan vara olika kryddväxter och frukt- och bärväxter.

Aktiviteter

Önskemål om att kommunen skulle bygga ett utegym inlämnades som ett medborgarförslag till kommunfullmäktige. Önskemålet bifölls och anläggningen finns nu på plats vid elljusspåret start vid Karl XI:s promenad. För att behålla utegymmet i gott skick behöver detta område finnas med i en skötselplan.

Under ett elevrådsmöte framkom det att det finns en stor efterfråga på klätterställningar intill samtliga skolor i kommunen. Eleverna önskar sig även att innehållet i skaterampen ska förnyas och förbättras med fler större hinder och större yta att åka på. En cykelpark där man kan hoppa över hinder etc. är också efterfrågad.

Efterfrågan på möjligheter till klättring finns även för invånare högre upp i åldern. Därför skulle en klätterpark kunna sättas upp någonstans i tätorten, i anslutning till utegymmet eller i friluftsområdet Lockmora. En hinderbana är också efterfrågad. Hinderbana (även parkour-bana) kunde placeras på centralvallen bredvid skateparken, alternativt i Lockmora. Ju längre in i tätorten dessa anordningar finns, desto fler besökare kan och vill använda de.

Lekplatserna i tätortens grönområden bör ses över, både innehållet i- och placeringen av dem. På vissa ställen har hela lekplatser tagits bort, på andra ställen har delar utav lekparken försvunnit. Ett förslag är att använda sig mer av naturligt material som också skulle passa Kungsörs naturmiljöer. När lekplatser finns i naturmiljöer är också kraven på kvaliteter inte lika höga som där natur saknas. Material/ virke till sådana lekplatser kan fås efter gallringar och röjningar på kommunens mark.

En form av ”trollskog” eller en ”trollstig” någonstans i kommunen skulle kunna binda ihop lekplatserna för barn med lekfull och vacker naturkonst för alla besökare.

I Sverige har vi en lång vintersäsong, och det är viktigt att aktiviteterna för invånarna inte stannar upp under vintern. När vintrarna väl bjuder på snö och kyla är vinteraktiviteterna många, t.ex. skidåkning, pulkaåkning, skridskoåkning, korvgrillning etc. Kommunen bör se till att det då finns skidspår och spolade isar på de befintliga grusplanerna i våra park- och grönområden.

Det finns många hundägare i kommunen, och många utav de efterlyser inhägnade hundgårdar där de kan släppa sina hundar lösa utan att behöva oroa sig för att hunden ska springa bort eller störa andra. Den inhägnade hundgården bör ses som en träningshage och/eller motionshage för hunden, och inte som en rastgård. Därför är det viktigt att det finns god tillgång på soptunnor intill hagarna där hundägarna kan slänga hundpåsarna. Vilket skötselkrav en sådan hage ska ha, och vart det lämpar sig bäst att placera en sådan hage i tätorten, behöver noggrant ses över tillsammans med hundägarna innan en hage sätts upp. Kanske är det möjligt att en grupp hundägare själva får ansvara för skötseln av en sådan hundgård.

Kungsörs KommunTeknik AB har sommaren 2016 fått i uppdrag av kommunstyrelsen att anlägga en sådan hundrastplats på en lämplig lokal i tätorten.

Information om områdena

Grönstrukturen i tätorten behöver presenteras och uppmärksammas mer för att locka besökare. Det skulle vara bra om det fanns skyltar i våra park- och grönområden, med en kartöversikt över området och information om vad som finns att göra och titta på där. Kartunderlag över grönstrukturen i tätorten i form av en broschyr bör också tas fram.

En del områden som finns i tätorten idag saknar naturliga ingångar via gång- och cykelvägar, t.ex. bakom Södergården intill Kungsringen. Där finns det endast en gräsmatta mellan gång- och cykelleden och bänkarna intill Södergården på andra sidan gräsmattan, så det blir inte naturligt som besökare att gå över gräset och sätta sig på en utav bänkarna. Dessutom kan besökare tro att området enbart får användas utav boende på Södergården.

Säkerhet

Det är viktigt att park- och grönområden känns trygga även när man utvecklar och kompletterar områdena med buskar och träd, områdena får inte kännas trånga och mörka. Därför är det viktigt att även se över belysningen i områdena och längs gröna promenadstråk i tätorten.

Trivsel

Det är viktigt att grönområdena känns städade och omhändertagna, och kommunen måste underlätta för besökarna att själva kunna slänga sitt skräp och hålla rent efter sig. En ökad användning av park- och grönområden kräver en god planering över hur många soptunnor som behövs i tätorten, och vart de ska placeras. Fler större soptunnor med källsortering bör finnas i tätorten.

Det förekommer att invånare slänger sitt trädgårdsavfall i utkanterna av park- och grönområden och i skogspartier i tätorten. På flera platser finns skyltar uppsatta som informerar om att detta inte är tillåtet att göra. Kanske behöver skyltarna bli fler, alternativt större. Någon gång per år brukar driftavdelningen ordna en container som ställs i Valskog och där allmänheten får slänga sitt trädgårdsavfall som kommunen sedan tar hand om. Kanske behövs fler sådana tillfällen per år, även i Kungsörs tätort.

Ett önskemål från allmänheten är att det i ett större park- och grönområde bör finnas en toalett, t.ex. en bajamaja, så att personer som behöver uträtta sina behov inte behöver göra det i buskar eller liknande.

Hur kan Kungsörs kommun få ekonomiska vinster genom grönstrukturen?

För att skapa ökad trivsel i tätorten bör det planteras ut fler större träd och fler blomarrangemang utanför affärerna i centrum, t.ex. utanför COOP och på stora torget vid busstationen. En trivsamt centrumkärna kan också få fler människor att vilja stanna kvar på orten. Det ska vara trevligt att gå att handla sin mat och hämta posten på en vardag, även

en grå vardag. På vintern, när det inte finns tillgång till fina och blommande växter kan natur- och ljuskonst stå för det trivsamma i centrum, kanske fina ljussättningar i de kala träden.

På stora torget bakom kommunhuset skulle en ”miniekhage” planteras in. En ”miniekhage” kan bestå av en planterad ek omringad av gräs och ängsväxter samt bord och sittplatser. Ekhagsmarker är verkligen något som Kungsörs kommun ska vara stolta över att vi har, och redan idag är det ett utav kommunens signum. Ett

sådant arrangemang på ett torg i centrum skulle binda ihop centrumkärnan med våra vackra ekhagar strax utanför tätorten.

Hur kan kulturella inslag öka i Kungsör?

Naturkonst och ljuskonst är något som saknas i kommunen. Människor behöver bli stimulerade, få idéer och inspiration när de går runt i stadskärnan. Det kan även finnas en mer permanent plats i kommunen där konst som är skapade av lokala förmågor kan stå utomhus året om, t.ex. längs strandpromenaden, vid tågstationen eller i centrum på Stora torget.

I Örebro har gamla trädstammar blivit figurer mitt i en refug mellan två bilvägar.

Trädstammarna står kvar i marken efter man tagit ned kronan och grenarna då träden var dåliga, och av stammen skapades olika figurer, vilket blev ett roligt och fint inslag mellan bilvägarna. Dessutom fungerar de kvarlämnade stammarna som faunadepåer.

Kungsörs Hembygdsförening vill gärna se att det historiskt kulturella Kungsör, ”Kungariket Kungsör”, vävs samman med kommunens gröna planer. Föreningen bistår gärna med information och kunskap om Kungsörs historia.

I maj varje år anordnas en två dagars konst- och hantverkssafari i Kungsör där det under safarin finns en samlingsutställning med föremål från alla medverkande på Kungsudden. En del av denna utställning skulle kunna få en permanent plats som kan besökas året om, och därmed vara en del av kommunens marknadsföring.

Del 3

Beskrivning, kartläggning och förslag på utveckling av befintlig grönstruktur i Kungsörs tätort

I den här delen av planen beskrivs de befintliga gröna områden som utgör grönstrukturen i tätorten idag. Nedan finns en översiktskarta över områdena:

- siffrorna **1-4** representerar de fyra större park- och grönområdena
- versalerna **A-Q** representerar områden som har potential att utvecklas både socialt och ekologiskt
- de små bokstäverna **a-i** representerar gröna områden som, genom växtkompletteringar, kan fungera som ekologiska spridningskorridorer.

För mer detaljerad arbetsbeskrivning av växter i de fyra större park- och grönområdena, samt bakgrund till förslagen på kompletterande växter, se Bilaga 1 och Bilaga 2.

Grönstrukturen har olika kategorier, värden och klasser

Olika kategorier av grönstruktur

Här följer en beskrivning på vilka olika kategorier på grönstruktur vi har i Kungsörs kommun idag.

Kategori	Förklaring
Skog	Område som till största del är bevuxet med träd
Naturområde	Område med spontant uppkommen vegetation som kräver lite eller ingen skötsel
Park	Område som har ett tydligt rekreativt syfte och gestaltning, innehåll och kvalitet som framhäver detta samt en intensiv skötsel. Det finns stora variationer inom denna kategori.
Gröning	En underkategori till park som också har en hög skötselnivå men med ett mycket enklare innehåll. Oftast är det endast en gräsyta.
Torg	Även denna är en underkategori till park som har samma karaktär men består till största del av hårdgjord yta. Området har ofta höga sociala värden.
Bostadsgård	Områden som delas av boende i flerbostadshus och som kan kännas mer eller mindre privata eller allmäntillgängliga. Det kan vara en viktig del i den samlade grönstrukturen och ha sociala, ekologiska och kulturella värden. I denna kategori ingår också områden tillhörande vårdhem då dessa ofta är av samma karaktär.
Gröna stråk	Områden som finns längs gång- och cykelvägar. Dessa områden fungerar oftast främst som en förbindelse mellan olika områden som på så vis bildar gröna korridorer för människor, växter och djur. De kan även ha andra värden.
Lucktomt	Område som är obebyggda och ligger mellan annan bebyggelse eller områden av annan karaktär. Sammanhängande områden i och omkring tätorterna som är planerade för bostadsbebyggelse är också markerade som lucktomter.
Impediment	Område omkring infrastruktur som fungerar som skydd mellan bebyggelse och väg. De har ofta ett lågt socialt värde men kan vara viktiga betraktelseobjekt och innehåller inte sällan höga ekologiska värden.

Rekreatjonsmark ej allmäntillgänglig

Område som har mycket höga sociala värden för de som har tillgång till dem. Exempel är idrottsplatser och kolonilottsområden. De kan ha begränsade sociala värden för passerande eller som betraktelseobjekt. Här kan det även finnas ekologiska och kulturella värden.

Grönstrukturens olika värden

I beskrivningen av varje område anges om området har *sociala*, *kulturella* och/eller ekologiska värden. Ju fler värden ett område har, desto viktigare är det att området skyddas från exploatering. Om ett område enbart har ett eller två värden får dessa utvärderas från fall till fall huruvida värdet är högt eller mindre värdefullt. I denna plan har vi även värderat vissa mindre områden och passager som värdefulla ekologiska spridningskorridorer mellan olika grönområden.

Klassificering

Grönstrukturen i tätorten har inventerats och klassificerats efter tre olika klasser beroende på områdets värden.

Tre olika klasser**Klass I: Inget exploateringsintrång**

Områdena har sociala, kulturella eller ekologiska värden som är unika eller har få motsvarigheter någon annanstans och **exploateringsintrång ska inte ske i dessa områden.**

Klass II: Värdet ska bevaras

Områdena är mycket värdefulla ur minst ett av de tre perspektiven socialt, kulturellt eller ekologiskt och exploateringsintrång kan enbart ske om områdets värden inte går förlorade.

Klass III: Hänsyn ska tas till värdet

Områdena har värde ur minst ett av de tre perspektiven socialt, kulturellt eller ekologiskt och exploateringsintrång kan enbart ske enbart under förutsättning att hänsyn tas till områdets värden eller att lämpliga kompensationsåtgärder utförs för de värden som går förlorade.

Större befintliga park- och grönområden i tätorten

Västra grönområdet (Runna) ca 5,4 ha

Kategori:	Park, gröning och grönstråk
Markägare:	Kungsörs kommun
Värden:	Ekologiska och sociala
Klassificering:	Klass II

Områdesbeskrivning

Det västra grönområdet ligger bland villabebyggelse intill åkermark och ett mindre skogsområde. Runnabäcken rinner igenom utkanten på området. Grönområdet har relativt

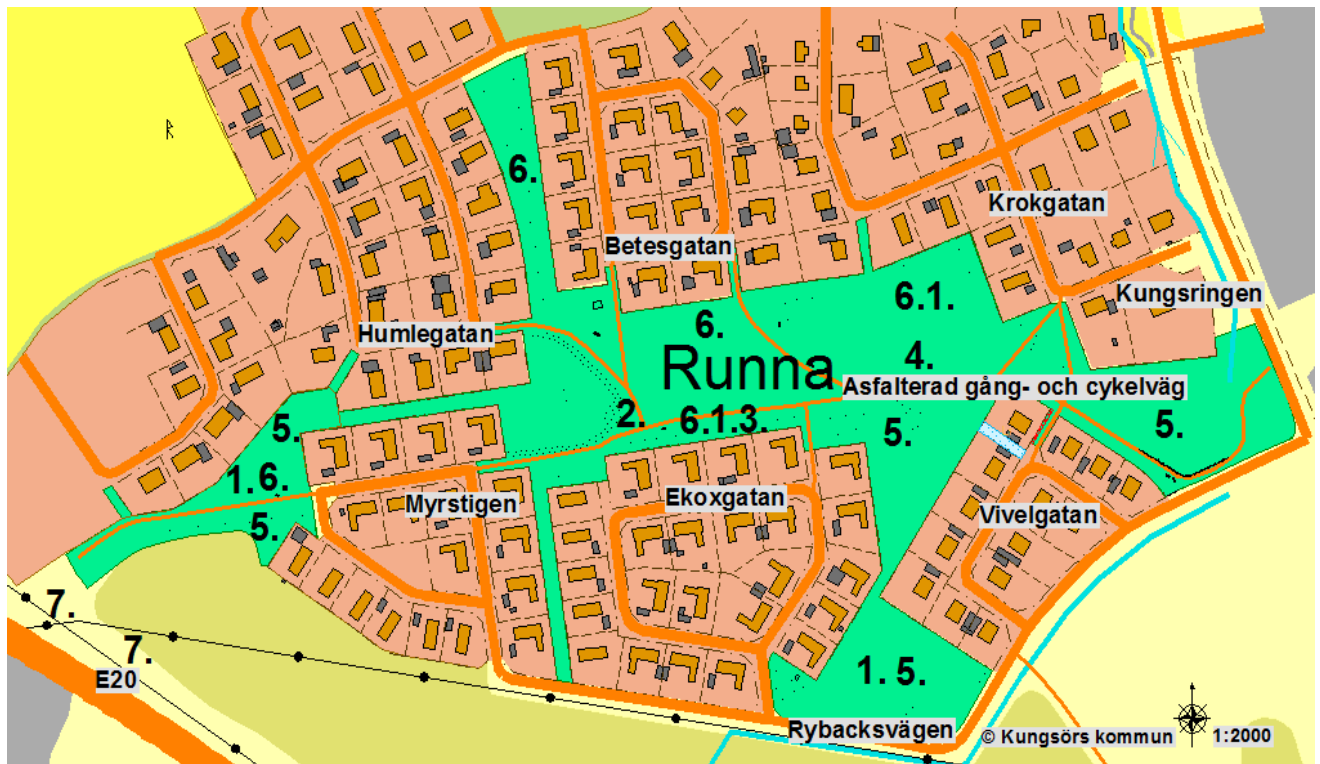
stora och öppna ytor, men här finns också en lekpark och en grusplan omgivna av olika buskarter, t.ex. häggmispel och sibirisk kornell. Planterade fruktträd som t.ex. prydnads- och purpurapel lindar in en del av grönområdets gräsmatta. I området finns också ett antal planterade hästkastanjer. Genom hela området går en asfalterad gång- och cykelväg som skapar god tillgänglighet till- och god

framkomlighet i området. I området finns en gräsklädd kulle som ger området karaktär och passar riktigt bra för pulkaåkning på vintern.

Området används idag mycket som gång- och cykelgenomfart, och som en plats för hundrastning. Det fattas anordningar för att besökare ska vilja eller kunna stanna kvar i området en längre stund.

Förslag på utveckling

1. Bord och sittplatser
2. Gör en öppning bland träden
3. Gröna rum
4. Spola is på grusplanen på vintern
5. Högt gräs
6. Klippt gräs
7. Fläderbuskar

Social utveckling: Området behöver fler bord och sittplatser som kan bidra till längre vistelse för besökare, t.ex. vid lekplatsen intill gräskullen. Ett trevligt inslag vore att plantera in växter som doftar gott, t.ex. syren, luktpion, höstflox och såpnejlika intill dessa bord och sittplatser (1.).

Områdets asfalterade gång- och cykelvägar bör på vissa ställen få ledstråk och kontrastmarkeringar för att öka framkomligheten för alla besökare.

En del av de planterade fruktträderna som bildar en halvcirkel behöver tas bort, en öppning in till de västra gräsytorerna gör att hela grönområdet binds ihop.

Förhoppningsvis lockar vi fler besökare till att vistas i alla delar av det stora grönområdet (2.).

Planteringar av ”gröna rum” i en rund eller oval formation skulle runda av de öppna gräsytorerna och göra dem mer trivsamma och

ombonade att vistas i (3.). Intill de gröna rummen är det viktigt att få bra belysning så att det inte känns otäckt för besökaren att vistas där. Det behöver också finnas fler soptunnor i området som underlättar för besökarna att ta hand om sina egna sopor, speciellt då området används flitigt av hundägare vid hundrastning.

Grusplanen som finns i området bör utrustas med fotbollsmål, det skulle kunna locka besökarna till ett högre användande av planen och ökar möjligheterna till fysisk aktivitet utomhus. Grusplanen bör också spolas med vatten under vintertid så att is bildas och gör det möjligt för besökare att åka skridskor. Längdskidspår bör spåras upp i området när det finns snö (4.).

I större delen av området klipps gräset, men på vissa ställen får gräset växa sig högt under perioder av sommaren, bl.a. i områdets utkanter och mitt emot grusplanen på andra sidan

gångvägen. Den typen av skötsel bör få fortsätta även i framtiden. I det höga gräset skulle man kunna plantera ängsblommor och klippa fram små gångar i gräset så att besökare lättare kan vistas bland det höga gräset och t.ex. plocka midsommarblommor (5. och 6.).

Fläderträd kan planteras in vid bullervallen mot E20 som rundar av grönområdet ner mot den stora vägen och skapar höjd (7.).

Ekologisk utveckling: Området

behöver kompletteras med blommande växtarter i månaderna februari, mars, september och oktober för att få överlappande blomningstider. Kompletterade arter kan då t.ex. vara vårblommor som sälg, snödroppe, hästhov och krokus samt blommande höstarter som t.ex. brittsommaraster, röd rudbeckia, blå bolltistel och höstgullris.

I månaderna april och augusti är det få arter som blommar och därför behöver dessa arter bli fler i antal, t.ex. lönn och lind. I det höga gräset kan ängsblommor planteras in.

Centrala grönområdet (Pinnparken) ca 3,1 ha

Kategori:	Park, gröning och grönstråk
Markägare:	Kungsörs kommun
Värden:	Ekologiska, sociala och kulturella
Klassificering:	Klass I

Områdesbeskrivning

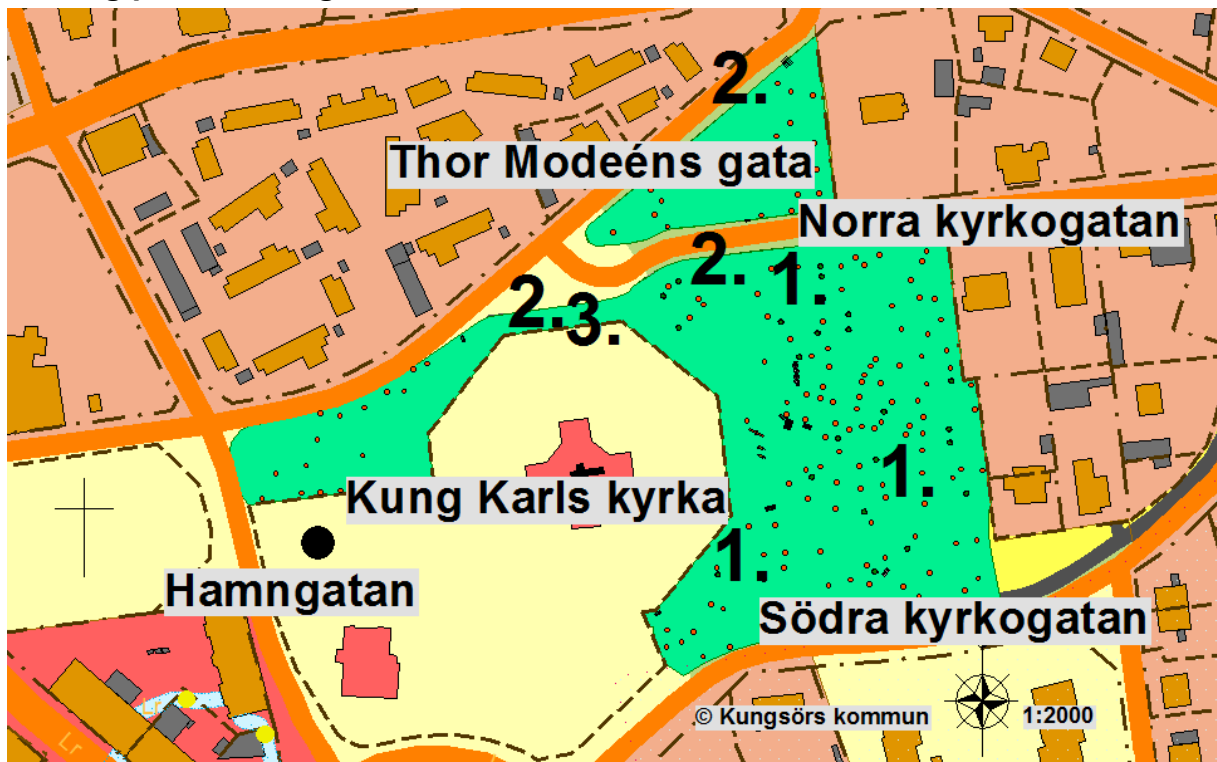
I det centrala grönområdet finns Kungsörs kyrka och församlingshem, och runt kyrkan ringlar sig en relativt lång och äldre stenmur. Området har en nybyggd lekpark med bord, sittplatser och en platsbyggd grill som är mycket välbesökt under sommarhalvåret. Området har nyplanterade träd som t.ex. klotkörbär samt utspridda buskar och träd av olika sorter i hela lekparksområdet, t.ex. lärk, lind, pil, ask, jasmin och bukettspirea. Området ligger nära villabebyggelse och på andra sidan Södra kyrkogatan ligger äldreboendet Tallåsgården och trygghetsboendet Furan.

Tillgängligheten till området är god längs Södra kyrkogatan med en asfalterad gångväg, och tvärs igenom området finns mindre gångvägar av grus. De mindre gångvägarna kan ibland vara svårframkomliga, t.ex. under regniga dagar och under vintertid samt för personer med rullstol/rullator och barnvagn.

Det centrala grönområdet ligger i mitten av Kungsör, på ryggåsen, och bjuder på en riktigt fin utsikt ner över Mälaren. Besökare passerar ofta området vid förflyttning från ena sidan av Kungsör till den andra.

Förslag på utveckling

1. Asfaltera gångvägarna
2. Rabatter behöver ses över
3. Var försiktig med stenvuren vid åtgärder i rabatter

Social utveckling: Tillgängligheten till området, för både barnfamiljer och äldre, gör att framkomligheten i området behöver bli bättre, även på norra sidan av området. Gångvägarna av grus som idag finns i området bör asfalteras så att det blir lättare för rullstolar/rullatorer och barnvagnar att ta sig runt i området hela året om. Ledstråk och kontrastmarkeringar bör också sättas ut (1.).

Längs Norra Kyrkogatan och Thor Modéens gata finns planterade rabatter med olika växtarter. Det ser idag ganska stökigt och oplanerat ut, det är också den växlighet som man

ser först när man går in i grönområdet om man kommer nerifrån tågstationen. Här skulle hela rabatten behöva bytas ut till växter som ser inbjudandet ut och doftar gott, som t.ex. rosor, samt växter som ändrar form och färg mellan de olika årstiderna (2.).

Det är viktigt att bevara stenvuren som slingrar sig runt kyrkan om man gör ändringar i den befintliga rabatten (3.).

Ekologisk utveckling: Området behöver kompletteras med blommande växtarter i månaderna februari, mars, april, september och oktober för att få överlappande blomningstider i området. Arter som blommar på våren kan t.ex. vara vårblommor som snödroppe, hästhov och krokus. I april blommar säl, rönn, äpple, blåsippa och vitsippa. På hösten blommar höstgullris, även aromatiska arter som blommar på hösten skulle passa i det här området, t.ex. kungsmynta och renfana i rabatterna.

I juli och augusti är det enbart linden som blommar i detta område. Här behövs en komplettering av andra växter som blommar då, t.ex. backtimjan.

Södra grönområdet (Centralvallen) ca 20,9 ha

Kategori:	Park, grönstråk, impediment, naturområde, rekreationsmark och ej allmäntillgänglig rekreationsmark
Markägare:	Kungsörs kommun
Värden:	Ekologiska, sociala och kulturella
Klassificering:	Klass II

Områdesbeskrivning

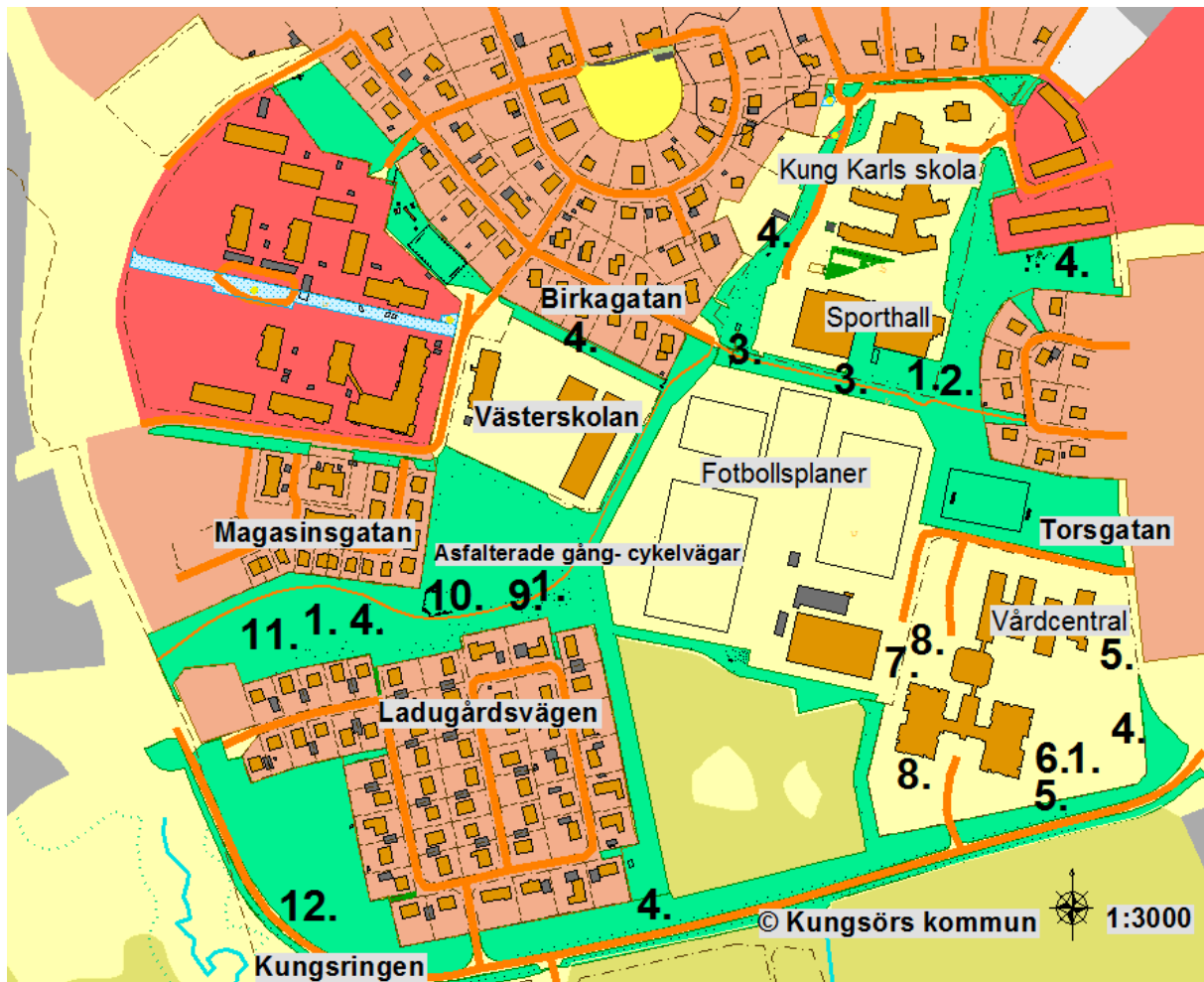
Det södra grönområdet är det största av de inventerade grönområdena och sträcker sig från gamla högstadieskolan Kung Karl i norr, ner längs villaområden på västra sidan mot Västerskolan ända ner mot Kungsringen, vidare till äldreboendet och sjukhemmet Södergården i öster, och upp till det nordöstra hörnet med flervåningshus. I mitten ligger Kungsörs sporthall, ishall, skateboardparken, boulebanor samt gräs- och grusfotbollsplaner. Här finns även den nya konstgräsplanen. De asfalterade gång- och cykelvägar som finns i och runt hela området skapar en god tillgänglighet och framkomlighet.

Området används ofta som genomfart och promenadstråk, de flesta som stannar till och vistas här en längre tid är besökare som utför någon form av fysisk aktivitet (spelar fotboll, brännboll, åker skateboard etc.) Området saknar idag bord- och sittplatser som gör det möjligt för besökare att vistas i området en längre tid.

I området växer bland annat blodlönn, rönn, pelarek, häggmispel, oxbär och ginnalalönn.

Förslag på utveckling

1. Fler bord och sittplatser
2. Grönt rum med grillplats
3. Gröna rum
4. Platsbyggda blomlådor
5. Öppning ut till den asfalterade gångvägen
6. Park med bänkar utanför Södergården
7. Öppning ut till stora gång- och cykelvägen
8. Rabatter behöver ses över
9. Plantera bärbuskar och sätt in fågelbad
10. Spola is på grusplanen på vintern
11. Bergshällen
12. Promenadstråk längs med Kungsringen

Social utveckling: Fler bord och sittplatser till hela området skulle gynna längre vistelser (1), området saknar idag naturliga uppställningsplatser. På de öppna gräsytorna vid sporthallens östra kortsida skulle man kunna bygga en grön oas med platsbyggda grillplatser. Det skulle gynna den sociala gemenskapen, samtidigt som föräldrar kan ha uppsyn på sina barn om de vill leka på gräsplanerna intill (2).

Fler ”gröna rum” i området skulle göra det mer trivsamt, ge skugga samt göra ingångarna till området mer inbjudande (3.). Intill de gröna oaserna är det viktigt att ha bra belysning så att inte besökarna känner att platsen är obehaglig att vistas i. Det behöver också finnas fler soptunnor i området som underlättar för besökarna att ta hand om sitt eget skräp.

Idag finns en grön kulle precis intill nya Kung Karls skola som byggs idag. Området skulle kunna få fler sådana kullar, det skulle ge området mer karaktär och skolbarnen får ökade möjligheter till att åka pulka där på vintern. Goda exempel på sådana uppbyggda områden finns både i Västerås och Malmö och även i Östra grönområdet i Kungsör.

Platsbyggda blomlådor, alternativt uppbyggda rabatter, i större modeller kan finnas strategiskt utplacerat. I blomlådorna/rabatterna kan diverse växter planteras som förändras säsongvis, doftar gott och ätbara växter, t.ex. rabarber, smultron och rosor (4).

De gröna ytor som finns precis runtomkring ålderdomshemmet Södergården bör få asfalterade stigar som förbinder till den större gång- och cykelvägen i området, stigarna bör även få ledstråk och kontrastmarkeringar.

Området bör få finare och tydligare ingångar från Torsgatan, det ska kännas som att man går in i ett allmänt grönområde och inte kännas som om man går in i ålderdomshemmet Södergårdens privata trädgård (5).

Utanför Södergården mot Torsgatan och mitt emot återvinningscentralen finns en rundad gräsyta med ett antal bänkar. Bänkarna står idag på ett stenigt underlag som gör det väldigt oframkomligt för rullstolar och rullatorer, och på vintern är det risk för halka. Underlaget borde göras om, t.ex. till slät asfalt. I mitten på gräsytan kan en platsbyggd grill placeras ut omringad av en grön oas av växter, t.ex. en kryddträdgård. Här behövs det också mer belysning och soptunnor. Det borde även placeras ut bord till de redan befintliga bänkarna (6).

På andra sidan Södergården, mitt emot ishallen, bör det finnas en öppning mellan träden ut till gång- och cykelvägen i området (7).

På framsidan av Södergården, och kortsidan mitt emot Ishallen, finns idag planterade rabatterna som bör rensas upp. De friska och högre buskarna och träden bör få komma fram mer, t.ex. genom att rensa bort en del mindre buskar och träd samt plantera in marktäckande arter som t.ex. myskmadra, karpaterklocka och penningblad (8).

I ett område nära Västerskolan och gång- och cykelvägen finns idag en triangel med varierande buskage samt ett öppnare gräsparti där det står ett fågelbo i mitten. Denna yta borde kompletteras med ätbara växter t.ex. bärbuskar som vinbär, hallon och krusbär samt ett mindre fågelbad. Här kan man också lägga faunadepåer (9).

Grusplanen som finns i området vid den gamla lekplatsen, som nu är borttagen, bör spolas till is på vintern (10).

Längre bort på gång- och cykelvägen mot Kungsringen, mellan kvarteren Magasinsgatan och Rättarvägen, finns en berghäll med diverse lövträd och högt gräs, och på sommaren klipps en liten mindre stig upp till berget. På vintern används kullen ibland till pulkaåkning. En plantering av ängsblommor här skulle skapa mer trivsel. Man bör även ställa upp en bänk uppe på berget under träden. I övrigt bör denna del av området bevaras som det ser ut idag, vildvuxet med högt gräs (11).

Bredvid Kungsringen har en ny asfalterad gång- och cykelväg anlagts och en bänk har satts upp. Bakom bänken växer högt gräs, och i det höga gräset bör ängsblommor planteras (12).

Ekologisk utveckling: Området behöver kompletteras med blommande växtarter i månaderna februari, mars, september och oktober för att få överlappande blomningstider. Under våren blommar snödroppe och krokus, under höstmånaderna t.ex. vitklöver, brittsommaraster, strål- och höstrudbeckior, renfana och höstgullris.

I augusti blommar endast linden i detta område, därför bör området kompletteras med t.ex. klotkörsbär och i det höga gräset kan man så in ängsblommor.

Östra grönområdet (Skillinge), ca 3,6 ha

Kategori:	Park, gröning, grönstråk och rekreationsmark
Markägare:	Kungsörs kommun
Värden:	Ekologiska och sociala
Klassificering:	Klass II

Områdesbeskrivning

Det östra grönområdet är beläget mitt i mellan villabebyggelse, öster om friluftsområdet Stallmästarhagen. Tillgängligheten till området är stor med olika ingångar till området från de olika villakvarteren. Gångvägen igenom området består av grus och är mindre framkomliga för rullstolar/rullatorer och barnvagnar under vintertid samt vid regn. En bit utav gångvägen är asfalterad och har en god framkomlighet för alla besökare.

Området har en varierad utformning, i den västra delen finns en öppen gräsyta med fotbollsmål som ofta används av besökare som spelar fotboll och brännboll. Områdets östra del har anlagda gräskullar som fungerar utmärkt till pulkaåkning på vintern, och här finns också en mindre lekpark. Längst österut ligger ett mindre skogsparti med ett flertal äldre ekar, och längs med gångvägen finns ett par mindre och orörda skogsdungar där det bland annat växer sibirisk kornell, ask, lönn, hagtorn, måbär och oxbär.

Området används idag som genomfart via gångvägen i området och är ett populärt ställe att rasta hundar på. Det saknas bord- och sittplatser för besökare som vill vistas längre stunder i det här fina grönområdet.

Utveckling av området

1. Bord och sittplatser
2. Inhägnad hundgård
3. Platsbyggda blomlådor

Social utveckling: Sittplatser i form av bord och bänkar bör sättas upp i området, gärna i närheten till lekparken och i den gröna ytan bredvid Stallmästarhagen (1.).

Då grönområdet ligger mitt i mellan villabebyggelse och är välbesökt av människor som rastar sina hundar kunde ett mindre parti av området få bli en inhägnad hundgård, nära den

gamla lekparken som nu är borttagen intill det mindre skogspartiet. I hundgården bör gräset hållas kortklippt, men runtom hundgården kan gräset få växa högt och blomstra av ängsblommor. Små klippta gångvägar i det höga gräset gör att det även går att vistas och gå igenom det höga gräset (2.).

Gångvägen som går igenom området bör asfalteras hela vägen, och få ledstråk och kontrastmarkeringar, för att öka framkomligheten för alla besökare året om.

Platsbyggda blomlådor kan sättas upp längs gångvägarna mot Malmbergavägen och Kungsgatan för att göra promenadstråken trevligare (3).

Ekologisk utveckling: Området behöver kompletteras med växtarter som blommar i månaderna februari, mars, september och oktober för att få överlappande blomningstider. Under våren blommar snödroppe och krokus, under höstmånaderna t.ex. vitklöver, brittsommaraster, strål- och höstrudbeckior, renfana och höstgullris. Dessa växter skulle kunna planteras in i de redan befintliga buskage längs gångvägarna samt i de partier där gräset får växa högt.

I det östra grönområdet blommar endast en art i augusti, linden. Därför behöver området kompletteras med fler arter som blommar i augusti, t.ex. rudbeckior, blå bolltistel och storklocka.

Det bör planteras in ängsblommor i de partier där gräset behålls att växa högt.

Grönstruktur som har potential att utvecklas socialt och ekologiskt

Här presenteras andra gröna ytor i tätorten som har potential att bli mer värdefulla ur ett socialt perspektiv, och kan också vara värdefulla vid kommunens marknadsföring. Förslag på social utveckling finns beskrivna för varje enskilt område nedan.

Förslag på ekologisk utveckling i dessa områden är inte specificerade för varje enskilt område, då dessa områden inte inventerats lika noggrant som de fyra större park- och grönområdena. Men samma arter som finns, och som bör kompletteras, i de fyra större park- och grönområden bör också finnas i dessa för att gynna spridningen för arter.

På översigtskartan representeras dessa områden av versalerna A-P.

A. Området bredvid OKQ8

Kategori:	Lucktomt
Markägare:	Kungsörs kommun
Värden:	Ekologiska och sociala
Klassificering:	Klass III

Områdesbeskrivning

Området ligger precis bredvid bensinstationen OKQ8 i Kungsör, precis intill E20.

Social utveckling: Många som besöker bensinstationen OKQ8 skulle få en trivsammare paus om där fanns gröna rum med buskar och träd samt bord och sittplatser där man kunde sätta sig och fika eller äta sin picknick. Om det redan vid infarten till kommunen ser trevligt ut kan det locka besökare in till de centrala delarna av Kungsör.

Gångvägar som leder ut till de gröna rummen bör vara framkomliga för alla, även försedda med ledstråk och kontrastmarkeringar för att öka tillgängligheten. Nyplantering av ekar och andra ädellövträd i området skulle på sikt kunna binda ihop det här området med naturreservaten Slottsholmen och Sandskogsbacken som ligger alldeles i närheten.

B. Området mellan kvarteren Rågstigen och Kornvägen

Kategori:	Park och gröning
Markägare:	Kungsörs kommun
Värden:	Ekologiska och sociala
Klassificering:	Klass III

Områdesbeskrivning

Området är ett mindre parkområde som ligger mitt i mellan villabebyggelse och i närheten av blomsteraffären Romantica och Runnabäcken. Området har öppna gräsytor som klipps, samt några träd och buskage som ramar in området. En mindre grusstig ringlar sig runt ytterkanten av området, och det finns ett fåtal äldre bänkar.

Social utveckling: Bord och fler sittplatser borde kompletteras till det här området så att besökare kan vistas i det här området en längre stund.

C. Området f.d. "bananhusen" (mellan Kungsringen, Kvarngatan och Karlavägen)

Kategori:	Naturområde, gröning och lucktomt
Markägare:	Kungsörs Fastighetsbolag AB (KFAB)
Värden:	Ekologiska och sociala
Klassificering:	Klass III

Områdesbeskrivning

Området ligger mellan Kinnekullevägen, Karlavägen och Runnavägen och på båda sidor om Kvarngatan. Området består mestadels av öppet gräs med ett fåtal träd och har varit orört efter att ett flertal våningshus, de s.k. bananhusen, rivits på denna plats.

Idag använder besökarna det här området mestadels som genväg och som en plats att rasta sin hund i.

Social utveckling: I detta område skulle det passa bra med en inhägnad hundgård. Området ligger emellan ett flertal flervåningshus och villaområden, och är en plats där människor rastar sina hundar idag eller ofta går förbi under sina hundpromenader.

Hundgården bör placeras så att det träd som finns i området också blir inhägnade och som kan ge skugga åt hundarna. Bord- och sittplatser bör sättas upp inne i hundgården.

Utanför hundgården, och i resten utav området, bör gräset få växa sig högt och ängsblommor bör planteras in. På den större gräsytan finns en gångstig som idag fungerar som genväg, den stigen skulle kunna asfalteras. Det skulle förbättra tillgängligheten till

hundgården och framkomligheten i området.

På andra sidan Kvarngatan bör gräset hållas högt och ängsblommor planteras in. Denna yta kan också vara en alternativ placering av hundgården, och här behövs också bord- och sittplatser.

D. Området bakom Borgen, korsningen Skolgatan och Runnavägen samt längs Karlavägen

Kategori:	Skog, lucktomt, impediment och grönstråk
Markägare:	Kungsörs kommun
Värden:	Ekologiska och sociala
Klassificering:	Klass II

Områdesbeskrivning

Det här området delas av i två delar med Skolgatan emellan. I ena delen av området, mot Arbogaån, finns en bergshäll som erbjuder en fin vy ner mot ån. Det finns en asfalterad gångväg över berget som skapar en god tillgänglighet och framkomlighet i området, men det är sämre framkomlighet ju längre ner mot Runnavägen man kommer.

Den andra delen av området har också en bergshäll och ett mindre skogsområde, men har även en gräsplätt där det står fruktträd längs med Karlavägen. Det går en mindre grusstig rakt igenom området med måttlig tillgänglighet och framkomlighet.

Social utveckling: Den ena delen av området precis bakom gruppboendet Borgen ligger lite i skymundan för att besökare ska känna att de kan ta sig in i och upp på berget. Genom att ta bort buskage vid korsningen Runnavägen och Skolgatan uppmärksammas området lättare och de fina fruktträden som finns där idag kommer fram och gynnas. En trapp upp till bergshällen gör det enklare för besökaren att ta sig upp på berget, och där kan också enklare bord och sittplatser sättas upp.

I den andra delen av området mot Karlavägen bör grusgången asfalteras vilket skulle öka tillgängligheten och de båda delarna i området binds ihop med varandra. Vid kanten av det mer öppna gräsfältet bör det finnas bord och sittplatser.

E. Strandpromenaden, Åparken och Området bakom Romantica (en del av Kungsörsleden)

Kategori:	Grönstråk
Markägare:	Kungsörs kommun
Värden:	Ekologiska och sociala
Klassificering:	Klass II

Områdesbeskrivning

Strandpromenaden sträcker sig från kolonilottsområdet och motorbåtshamnen i väster till segelbåtshamnen i öster där den nybyggda Åparken ligger med bord, sittplatser och platsbyggda grillar intill vattnet. Strandpromenaden är en del utav Kungsörsleden som sedan fortsätter ut mot Ekudden och vidare därifrån.

Strandpromenaden används idag flitigt av motionärer som promenerar, springer och rastar sin hund och är det gröna området i Kungsörs tätort där besökaren får närhet till både Mälaren och Arbogaån.

Området bakom Romantica innefattar platsen som Kungsörs Trädgårdssällskap arrenderat och bland annat planterat Rhododendron. I det här området finns det även en damm som idag är igenvuxen.

Social utveckling: Gångvägen vid Åparken bör få ledstråk och/eller kontrastmarkeringar fram till grillplatserna för att öka tillgängligheten för alla besökare.

Området bakom Romantica bör få en skötselplan, efter att Kungsörs Trädgårdssällskap slutat arrendera marken, så att området behålls öppet och omvårdnad. Den igenvuxna dammen bör inventeras och grävas fram för att gynna groddjuren.

F. Området vid Ringvägen

Kategori:	Skog, naturområde
Markägare:	Kungsörs kommun
Värden:	Ekologiska och sociala
Klassificering:	Klass II

Områdesbeskrivning

Området ligger i ett villaområde där det också finns ett par flervåningshus. Området ligger på en berghäll och består till största del av skog, mest tall men också en del lövträd. Skogsområdet besöks ibland av förskoleklasser och dagisbarn.

Social utveckling: Området bör bevaras som det ser ut idag för att behålla skogskänslan för besökarna, men en mindre gallring av större tallar i området bör ses över. Området ligger nära en förskola och Västerskolan, och är därför viktig att bevara relativt orört även i fortsättningen då området används både i utbildningssyfte och i friluftssyfte.

G. Området mellan Torsgatan, Odengatan och Frejgatan

Kategori:	Park och gröning
Markägare:	Kungsörs kommun
Värden:	Ekologiska och sociala
Klassificering:	Klass II

Områdesbeskrivning

Området är idag en liten äldre park med klippta buskar och där gräset hålls kort. Genom parken slingrar sig en liten grusstig. Här finns också ett konstverk i trä.

Social utveckling: Området behöver bord och sittplatser som ger besökaren möjlighet till längre vistelse.

H. Området vid vattentornet

Kategori:	Gröning, grönstråk och lucktomt
Markägare:	Kungsörs kommun
Värden:	Ekologiska, sociala och kulturella
Klassificering:	Klass III

Områdesbeskrivning

Området ligger bredvid samt nedanför och bredvid vattentornet i Kungsör. Området används mest som genomfart via den långa trätrappan. Nedanför vattentornet växer högt gräs blandat med buskar och träd. Bredvid vattentornet finns en mindre skogsyta bevuxen med äldre tallar och en tillplattad och relativt bred stig i mitten. I detta skogsparti röjdes sly för ett par år sedan som då gjorde platsen mer tillgänglig och framkomlig för besökare, inte minst för besökare från ålderdomshemmet Tallåsgården.

Social utveckling: Bord och sittplatser skulle kunna sättas upp bredvid trätrappan uppe på höjden. Området behöver också växter som kräver låg skötsel men som samtidigt ger färg och form. Ytan bredvid trappan, där det nu växer högt gräs, är särskilt lämplig för planteringar. Här skulle ängsblommor kunna ge fin variation i färg och form, som skulle lysa upp slänten och ge människor som befinner sig på Drottninggatan en fin vy upp mot vattentornet.

Skogen ner mot ålderdomshemmet Tallåsgården och Furan bör hållas i gott skick, så att skogspartiet förblir en luftig skog som det går att vistas i.

I. Brandstationsgropen

Kategori:	Naturområde och gröning
Markägare:	Kungsörs kommun
Värden:	Ekologiska och sociala
Klassificering:	Klass II

Områdesbeskrivning

Området ligger precis bredvid brandstationen i Kungsör och består av en grop. Nere i gropen finns en grusplan som används till att spela boule, en äldre sandlåda, bord och sittplatser. Här finns också en gräsyta där gräset hålls kortklippt samt bord och bänkar. Gropen är omringad av träd och buskar, mestadels tall och björk, och det finns tre mindre och branta nedfarter till gropen. Det finns även en gångstig precis ovanför gropen som används till hundrastning och som genväg.

Social utveckling: Stigarna ner till gropen är idag branta och underlaget består av grus och gräs. Minst en stig ner till gropen bör asfalteras för att öka framkomligheten för alla besökare. Genom att bygga en trappa med handräcken ökar man tillgängligheten ytterligare för de som vill hålla i sig i nedförsbacken, en trappa skulle också göra att området såg mer ombonat ut.

Det skulle vara mer trivsamt att vistas i gropen om det fanns några fina och stora buskar, t.ex. rosenbuskar och ätbara buskar som hallon och vinbär bredvid sittplatsen.

J. Området nedanför åsens västra sida, mellan Torsgatan och Gersillagatan

Kategori:	Park och gröning
Markägare:	Kungsörs kommun
Värden:	Ekologiska och sociala
Klassificering:	Klass III

Områdesbeskrivning

Området ligger nedanför åsens västra sida under en kraftledning. Området har en lekplats, en större gräsyta där gräset klipps samt en grusstig rakt igenom området.

Social utveckling: Grusstigen som går rakt igenom området bör asfalteras och få ledstråk och/eller kontrastmarkeringar för att öka tillgängligheten till, och framkomligheten i området.

Området behöver fler bord och sittplatser för att gynna längre vistelser. I ett mindre parti på gräsplanen, och bredvid lekplatsen, bör det planteras en grön oas av buskar och träd.

Fotbollsmål till gräsplanen skulle vara ett trevligt inslag och skulle göra området mer användbart.

K. Område nedanför åsens västra sida, längs med Torsgatan mot Ulvesundsområdet

Kategori:	Gröning
Markägare:	Kungsörs kommun
Värden:	Ekologiska och sociala
Klassificering:	Klass III

Områdesbeskrivning

Området ligger längs med Torsgatan och består idag mest av gräs och ett antal nyplanterade björkar.

Social utveckling: Området passeras till och från Kung Karls skola och de andra lokalerna ute på Ulvesund, samt av motionärer runt Söders gårde. Därför vore det bra om det här fanns bord och sittplaster där man kan få vila under promenaden, eller äta sin matsäck.

Bredvid bord och sittplatser kan ett enklare grönt rum skapas av diverse buskar som doftar gott, ser vackra ut och ramar in en del av området.

L. Området nedanför Kyrkogården och mellan Drottninggatan och Ängsvägen

Kategori:	Skog, gröning, grönstråk, lucktomt och impediment
Markägare:	Kungsörs kommun
Värden:	Ekologiska och sociala
Klassificering:	Klass II

Områdesbeskrivning

Området ligger nedanför sydöstra sidan av kyrkogården och består både av skog mot Drottninggatan och mot Ängsvägen, och en mer öppen gräsyta med en gräskulle i mitten. I skogspartiet från Drottninggatan finns en gång- och cykelväg. I den mer öppna gräsytan finns några bänkar, och på vintern används kullen till pulkaåkning. Skogen mellan gatorna Ryttervägen, Alvägen och Siktvägen och ner mot Ängsvägen har nyligen gallrats.

Social utveckling: Gräsytan i mitten behöver få bord och fler sittplatser som gynnar längre vistelse i grönområdet. En asfalterad gångväg med ledstråk och/eller kontrastmarkeringar skulle kunna anläggas fram till bord och sittplatserna.

M. Området vid Sågen

Kategori:	Park, skog, grönstråk och gröning
Markägare:	Kungsörs kommun
Värden:	Ekologiska, sociala och kulturella
Klassificering:	Klass II

Områdesbeskrivning

Området sträcker sig från korsningen Malmbergavägen/Ängsvägen, upp mot Storgatan. Ett öppnare parti finns i mitten bland radhusen vid bostadsområdet Sågen. Här finns öppna gräsytor, en grusplan med fotbollsmål och asfalterade gång- och cykelvägar igenom området. På båda sidor om Sågenområdet finns ett skogsparti och ett mer öppet grönstråk.

Social utveckling: Det öppna området i mitten behöver bord och sittplatser som erbjuder besökarna att stanna upp och vistas i området, kanske också för att föräldrar ska kunna ha uppsikt på sina barn som spelar fotboll på grusplanen.

På vintern bör det spolas is på grusplanen så att besökarna kan åka skridskor. Ett skidspår kan också anläggas när det finns snö, t.ex. runt grusplanen.

N. Området mitt emellan villakvarteren Ängsvägen och Gesällgatan

Kategori:	Park, gröning och grönstråk
Markägare:	Gårdsamfälligheten Rurik
Värden:	Ekologiska och sociala
Klassificering:	Klass II

Områdesbeskrivning

Området ligger mitt i radhuslängan längs Ängsvägen och villaområdet på Gesällgatan. Här finns en lekplats, ett fotbollsmål och öppna gröna gräsytor och diverse buskar och träd. Igenom området går en grusväg, och på kanterna av området ut mot kvartersgatorna slingrar sig också mindre och smalare grusstigar.

Social utveckling: De större grusstigarna bör asfalteras för att öka framkomligheten för alla besökare.

Området behöver också bord och fler sittplatser som ger möjlighet till längre vistelse i området.

O. Området framför Tågstation

Kategori:	Park och gröning
Markägare:	Kungsörs kommun
Värden:	Ekologiska och sociala
Klassificering:	Klass II

Områdesbeskrivning

Området ligger precis framför tågstationen och består av gräsyta med olika träd och buskar samt en asfalterad vändplan för bilar och bussar i mitten.

Social utveckling: Här bör det finnas bord och sittplatser så att besökare och resenärer som väntar på tåg och buss kan sätta sig i parken och njuta av växtligheten.

P. Området vid Parklogen

Kategori:	Park och gröning
Markägare:	Kungsörs kommun, till största del
Värden:	Ekologiska, sociala och kulturella
Klassificering:	Klass I

Områdesbeskrivning

Området ligger intill parklogen och består till största del av en skog med äldre ekar och en gräsklädd rund yta i mitten. I den runda ytan brukar det ställas upp cirkustält.

Social utveckling: Bord och sittplatser bör placeras ut intill den gröna öppna ytan.

Q. Området mellan Runnavägen och Kungsgatan, vid viadukten under E20

Kategori:	Impediment
Markägare:	Kungsörs kommun
Värden:	Ekologiska, kulturella och sociala
Klassificering:	Klass III

Områdesbeskrivning

Området ligger mellan Runnavägen och Kungsgatan, från viadukten under E20 mot Sandskogsvägen, direkt under elledningen växer en del sly. Området sträcker sig sedan längre bort längs Kungsgatan och består då av skog och bergshällar. I denna del av området finns fornminnen. En gammal grillplats med bänkar finns i området.

Social utveckling: I området vid viadukten mot Sandskogsbacken, närmast E20, kan fläderträd planteras in som ramar in och ger ett trivsammare intryck för de som åker in till Kungsör eller bara förbi.

Den äldre grillplatsen som finns lite längre upp i skogsområdet bör bytas ut till en ny med nya bänkar, här behövs även en slyröjning så att stigen och grillplatsen kommer fram.

Områdets östra del, längs Runnavägen och Runnabacken, bör gallras ut för att bli mer tillgänglig för besökare.

Ekologiska spridningskorridorer

Här presenteras övriga mindre gröna ytor i tätorten, mestadels impediment och grönstråk, som inte har så stora värden för den sociala aspekten och behöver därmed inte kompletteras med t.ex. anläggningar som grillplatser, bord eller sittplatser. Dessa områden är därmed enormt viktiga som ekologiska spridningskorridorer.

Tanken är dock inte att göra avancerade kompletteringar av växter i dessa områden, det kan räcka med att t.ex. strö frön av ängsblommor runtom redan befintliga träd, platsbygga en större blomlåda som fylls med inhemska växter utan större skötselkrav eller att arrangera en slags blomrabatt direkt på marken. Samma växter som finns i de övriga park- och grönområdena bör spridas ut i dessa områden.

Små kompletteringar av växter längs de större gatorna Drottninggatan och Malmbergavägen, samt mellan hus och gator, gynnar inte bara den ekologiska spridningen i tätorten, det skapar samtidigt större trivsel.

I denna plan tas enbart några exempel av dessa områden upp, i en mer konkret handlingsplan eller ett åtgärdsprogram för grönstrukturen bör alla mindre gröna impediment och grönstråk ses över. På översiktskartan representeras områdena av de små bokstäverna **a-i**.

a. Infart till Kungsörs tätort, Kungsringen vid korsningen från Kungsgatan

Kategori:	Naturområde och lucktomt
Markägare:	Kungsörs kommun
Värden:	Ekologiska
Klassificering:	Klass II

Områdesbeskrivning

Området ligger på båda sidor om Kungsringen vid korsningen Kungsgatan – Kungsringen, precis vid infarten till Kungsör från E20, samt längs med Kungsgatan på andra sidan från kolonilottsområdet.

Gräsytorna bör kompletteras med buskar och arrangemang med inhemska växter som ramar in ytorna och ger infarten mer färg och form. Rosenbusken som redan finns intill huset vid Runnakvarn och Runnabäcken bör röjas fram.

b. Området på andra sidan Torsgatan från Södergården och vårdcentralen (korsningen Torsgatan och Ridvägen)

Kategori:	Gröning
Markägare:	Kungsörs kommun
Värden:	Ekologiska
Klassificering:	Klass III

Områdesbeskrivning

Området består till största delen av ett gräsfält där gräset hålls kort och ett antal träd finns planterade som t.ex. rönn. Här finns också en garagelänga och bredvid denna länga går en promenadstig tvärs över som ofta används vid hundpromenader, och här växer högt gräs.

c. Området bredvid ICA mot vattentornet samt området på andra sidan av ICA parkeringen

Kategori:	Park, gröning och impediment
Markägare:	Kungsörs kommun
Värden:	Ekologiska
Klassificering:	Klass III

Områdesbeskrivning

Området bredvid ICA affären är en grön gräsyta, och på andra sidan Tessingatan ligger också ett grönt område med en asfalterad parkering i mitten, som idag oftast används av personer som arbetar i närheten.

d. Grönstråk och impediment längs Drottninggatan

Kategori:	Grönstråk och impediment
Markägare:	Kungsörs kommun
Värden:	Ekologiska
Klassificering:	Klass III

Områdesbeskrivning

Gångvägar och impediment finns med i stort sett längs med hela Drottninggatan.

e. Området vid Runsten (mitt emot kyrkogården)

Kategori:	Skog och grönstråk
Markägare:	Kungsörs kommun
Värden:	Ekologiska och kulturella
Klassificering:	Klass III

Områdesbeskrivning

Området är ett mindre skogsparti där det går en promenadstig av grus bredvid. I området finns forminnen, bl.a. en större runsten.

f. Gångväg mellan Ryttdarvägen och Hästvågen

Kategori:	Grönstråk
Markågere:	Kungsörs kommun
Vården:	Ekologiska
Klassificering:	Klass III

Områdesbeskrivning

Gångväg går mellan Ryttdarvägen och Hästvågen.

h. Område vid Trädgårdsgatan

Kategori:	Grönstråk och impediment
Markägare:	Kungsörs kommun
Värden:	Ekologiska
Klassificering:	Klass III

Områdesbeskrivning

Grönstråk och impediment finns längs med Trädgårdsgatan ner till Hagaskolan och även ner till Järnvägsstationen, längs med Stallmästarhagens kortsida.

i. Impediment och grönstråk längs Malmbergavägen

Kategori:	Grönstråk och impediment
Markägare:	Kungsörs kommun
Värden:	Ekologiska
Klassificering:	Klass III

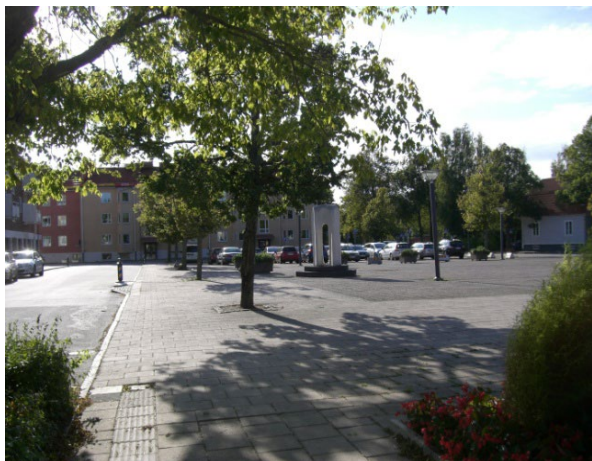
Områdesbeskrivning

Gångvägen längs med Malmbergavägen, från kyrkogården i väster till fabriken Caroliner i öster.

Varför inte plantera träd på båda sidor om Malmbergavägen så att det bildas en allé.

Centrum (Stora torget, torget utanför Systembolaget och torget utanför COOP)

Förslag på utveckling

Enligt enkätundersökningen är det ett flertal invånare i kommunen som är missnöjda med Kungsörs centrumkärna. Många säger att det är tråkigt att vistas här och att det känns som grå betong. Fler växter i centrum bestående av inhemska växter i varierande färg och form i blomlådorna behövs. Ljuskonst och naturkonst i de befintliga träden och husen skulle bidra till en mer trivsam centumkärna året om.

Ändringar och kompletteringar behöver inte kosta en massa tid och pengar, oftast är det enkla och naturliga det bästa och mest hållbara alternativet när det kommer till trädgårds- och utomhusplanering. Det kan också vara bättre att göra fler mindre åtgärder i centrum än att ändra om helt med större åtgärder och byggnationer.

Del 4

Kungsörs blåstruktur

Varför behövs vatten i tätorten?

Kungsörs kommun har förmånen att ligga intill västra delen av **Mälaren** (Galten) och **Arbogaån**, och genom tätorten rinner också **Runnarbäcken** som skapar lummiga och porlande promenadstråk. Vatten i tätorten hjälper till att skapa fridfullhet och harmoni för invånare och besökare.

Vatten behövs även för den biologiska mångfalden då det hjälper till att skapa variation på växtarter, och vatten är livsmiljö för fisk, groddjur och sländlarver med flera och dricksvatten för vilt. Vatten i form av dammar och våtmarker är också viktiga när det kommer till att dämpa klimatförändringarna och öka den biologiska mångfalden. Därför behöver vi se över olika möjligheter till att anlägga dammar och våtmarker, både i- och utanför tätorten.

Förslag på utveckling

Kungsörs stora tillgång på olika vattenmiljöer bör nyttjas mer i aspekter som sjöturism, sociala mötesplatser, motionsutrymmen, promenadstråk och evenemang som t.ex. kanot- och simtävlingar.

Området vid gästhamnen vid Slussen har potential att kunna blomma upp under vår/sommar, kanske café eller glassförsäljning etc. Fler fontäner och andra vatteninslag i tätorten är också önskvärt av invånarna i kommunen.

Vid Åparken skulle bryggor eller däck kunna sättas ut i vattnet så att besökare lättare kan sola och bada.

Del 5

Sammanfattning av enkätundersökningen

Svaren från enkätundersökningen är inbakad i denna plan, men här kommer en kortare sammanfattning över vad kommunens invånare tycker om kommunens grönstruktur och vad de vill se mer utav. Det var totalt 48 personer som svarade på enkätundersökningen, varav 35 kvinnor och 12 män och en person som inte angett kön. Majoriteten (42 av 48) av svarspersonerna var i åldern 20-64.

De mest besökta grönområden i tätorten

Här följer de områden som är mest besökta enligt enkätundersökningen: Centrala grönområdet (Pinnparken), Södra grönområdet (Centralvallen), Området sydost om Kyrkogården mellan Drottninggatan och Ängsvägen, Strandpromenaden/ Åparken, Östra grönområdet (Skillinge), Området mellan Gesällgatan och Ängsvägen, Runnabäcken, Stora torget (parken och torget bakom kommunhuset) och Gamla kyrkogården.

Varför kommuninvånarna dras till områden utanför tätorten

Från enkätundersökningen är det i första hand synpunkterna på de tätortsnära grönområdena/gröna ytor som har bearbetats in i planen. I de fall där friluftsområden eller andra områden utanför tätorten har nämnts har orsakerna till varför dessa områden besökts tagits till vara. Om det är så att invånarna dras till områden utanför tätorten enbart därför att det inte finns samma utbud i tätorten är det viktigt att uppmärksamma detta. Alla invånare har inte egen bil eller möjlighet att ta sig ut till områden utanför tätorten, därför behöver motionsspår och friluftsmöjligheter även finnas inom gångavstånd från hemmet.

Många som svarat på enkäten har angivit följande anledningar till varför de besöker områden utanför tätorten: det är en grön oas, man kan följa årstidsväxlingarna, man kan sporta där, det är en bra plats att rasta hunden på, man är nära vatten, man kan bada och plaska, man kan promenera eller motionera där, där finns bra sittplatser, där är liv och rörelse, man kan sitta eller ligga i solen där och där är snyggt och prydligt.

Slutsats av enkätundersökningen

Undersökningen visar bland annat att det är viktigt att invånarna kan hitta ställen i tätorten där de kan följa årstidsväxlingarna genom växternas variation i färg och form. Önskemål finns även om att anlägga en mindre botaniska trädgård. I södra tätorten finns också önskemål om att skapa fler vattenmiljöer med bord och sittplatser eftersom inte alla kan ta sig till Arbogaån, Runnabäcken eller Mälaren.

Ett flertal personer har även efterlyst en inhägnad hundrastgård.

De flesta vill besöka områdena när de är snygga och prydliga. De vill också att områdena ska kännas säkra att vistas i. Genom att se över placering av soptunnor och belysning kan vi därmed förhoppningsvis öka antalet besökare i kommunens grönområden.

Sammanfattning över synpunkter från elevrådet

En förenklad version av Grönstrukturplanen lämnades till elever från samtliga skolor i kommunen inför ett elevråd. Förslaget på Grönstrukturplan presenterades sedan på elevrådet, och eleverna fick då möjlighet att lämna synpunkter på utvecklingen av våra grönområden. Här följer en sammanfattning över de synpunkter som kom upp och vad eleverna önskar sig:

- Klätterställning och klättervägg nära Västerskolan
- Klätterpark (inte vid någon skola)
- Samla inte allt på samma ställe, sprid ut i olika grönområden
- Hundpark vid Bizza
- Fler klätterställningar vid Hagaskolan
- Cykelpark
- Bättre skateramp
- Sittplatser med tak vid klockstapeln
- Fler statyer
- Fontäner
- Fler grillplatser i bostadsområden
- Mer bärplantor
- Mer blommor vid butikerna
- Fler träd vid öppna ytor
- Skatepark i Valskog
- Stor trädkoja i närheten av Björskogskolan
- Mer blommor i hela Valskog

Fokusområden vid en handlingsplan

Fokusområden

1. Social och ekologisk utveckling av de fyra större park- och grönområdena, t.ex. skapa överlappande blomningstider och se till att områdena är tillgängliga och framkomliga för alla besökare, städade och upplysta samt att det finns bord och sittplatser.
2. Utveckla fler park- och grönområden genom att sätta ut fler bord och sittplatser i underhållsfritt material i grönstrukturen.
3. Skapa ekologiska spridningskorridorer mellan de fyra större grönområdena genom att platsbygga blomlagor längs impediment, så ängsblommor runtomkring befintliga träd etc.
4. Skapa en fin centrumkärna med inhemska växter, ljuskonst och naturkonst.
5. Ta fram kartunderlag och se till att det finns information om grönstrukturen i tätorten.

Fortsatt arbete

Områden som bör behandlas i separata program, med syfte att bevara och utveckla områdena ekologiskt och socialt är:

- Kyrkogårdarna
- Skolgårdarna

I takt med att Kungsörs kommun växer fälls en hel del träd. Därför behöver vi ta fram en **Trädplan** som hjälper oss att förvalta våra träd och försäkra oss om att vi även i framtiden har en grön tätort. Ofta fälls träd vid nybyggnationer, men många utav kommunens träd är idag likåldriga, och en del är sjuka, vilket innebär att de kommer att behöva ersättas ungefär samtidigt. **Trädplanen** kan ses som en arbetsplan för renovering, bevarande och utveckling av stadens trädbestånd. Planen drar upp riktlinjer för vad vi bör tänka på inför framtiden och kan fungera vägledande i planeringsprocessen och vid planering av insatser så att rätt resurser sätts in i rätt tid.

Källor

Boverket,2010. Låt staden grönska. Klimatanpassningar genom grönstruktur.

Lövrie, K.,2001. Vad är grönstruktur i staden?- om att analysera ett stadsbyggnadselement.

Nykvarns kommun, 2011. Grönstrukturplan för Nykvarns kommun. Tätorten och tätortsnära grönområden i Nykvarns kommun.

Statens folkhälsoinstitut, 2009. Grönområden för fler- en vägledning för bedömning av närhet och attraktivitet för bättre hälsa.

Ängelholms kommun, 2013. Grönstrukturplan för Ängelholms kommun. Dokumentet gäller 2013-2020.

Naturvårdsverkets hemsida. www.naturvardsverket.se

Bilagor

Bilaga 1. Peräläinen, Sofia, 2013. Fler insektpollinerade växter och habitat ökar Kungsörs biologiska mångfald. Examensarbete i biologi, Uppsala Universitet och Kungsörs KommunTeknik AB.

Bilaga 2. Lista på lämpliga växter i grönområdena

Bilaga 3. Enkätundersökningen.